

Kiadóhivatal:

Bezerédj István-utca 5. szám.

Az előfizetési pénzek és hirdetések ide küldendők.

Hirdetések

legjutányosabb számítással, díj-szabás szerint.

Megjelenik minden szombaton.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség:

Bezerédj István-utca 5. szám.

Ide küldendők a lapot érdeklő összes közlemények.

Előfizetés:

egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill.

Néptanítók,

ha az előfizetést egész évre előre beküldik, 5 kor.

TOLNAVÁRMEGYE TÁRSADALMI, KÖZIGAZGATÁSI ÉS KÖZGAZDASÁGI ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ HETILAP.
AZ ORSZÁGOS M. KIR. SELYEMTENYÉSZTÉSI FELÜGYELŐSÉG HIVATALOS LAPJA.

Belmunkatárs **JANOSITS KAROLY.**Felelős szerkesztő és laptulajdonos: **BODNÁR ISTVÁN.**

Egyes szám ára 20 fillér.

Gazdasági harcok.

Ipar és kereskedelem a magyar társadalom körében még mindig nem részesül abban a megbecsülésben, amelyre annyi okkal rászolgál. Nyugaton ipar és kereskedelem a társadalmi életben is domináló szerepet visz, mert az ország vezető körei jól tudják, hogy az ország gazdasága, hatalma, tekintélye kereskedelmének fejlettségétől függ.

Nálunk, ahol még mindig képtelenek erre, az ipari és kereskedelmi foglalkozást még mindig nem tartják »uri« foglalkozásnak; mert hisz nálunk a legkisebb napidíjas is nagyobb urnak képzeletét magát, az önálló és független, nemzetfentartó, hasznos hivatást betöltő iparossal és kereskedővel szemben és tetézik ezt a káros és kóros elvakultságukat még felekezeti szempontokkal is, mintha nem éppen társadalmunk egyoldalú felfogása idézte volna elő azt a sajtószertű és csakis nálunk létező keptelen helyzetet, hogy a kereskedelmi és főképpen nagyipari foglalkozást egy bizonyos felekezethez tartozással azonosítják, mintha a külföld kereskedelme nem tanúsítaná, hogy a kereskedelem terén való érvényesülés csakis a komoly, céltudatos, szorgalmas és kitartó munkával párosult nagy műveltséggel és ügyességgel lehetséges függetleníteni a felekezeti viszonyoktól.

Tartsuk mindenkor szem előtt a német birodalomnak az ipar és kereskedelem felvirágoztatása által elért nagy hatalmát és népességének jólétét. A német viszonyok e tekintetben még különösen azért is szolgálhatnak tanulsággal, mert Németország kedvező előfeltételek hiánya, azaz nagyrészt terméketlen vagy gyenge hozamu talaja dacára, csakis a népesség kiváló tulajdonságainak és ez utóbbiak kellő szervezés mellett történt felhasználásának, névszerint a lakosság céltudatosságának, intelligenciájának, fegyelmességének, szorgalmának, erélyének és takarékoságának köszöni nagyságát. Ott nemhogy lenéznek, hanem különös nagybecsülésben részesítik a kereskedelmnek és iparnak arra méltó képviselőit, akiknek kiválóságai elsőrangú társadalmi szerepet visznek, sőt ezek közül nem egy a kormányban is tagja volt.

Ez a szerencsétlen felfogás gátja annak is, hogy nálunk egészséges alapon nyugvó, ugynevezett polgárosztály fejlődjön ki; (ezzel a kifejezéssel csak a szokásos felosztás kedvéért élünk és nem az osztályszerű tagozódás kiélesítése végett) és innen van, hogy nálunk ma két szélsőség: az arisztokrácia és a munkásság, a két konzolidált társadalmi osztály, míg a polgárság, tehát a lakosság zöme, képtelen jelentőségének öntudatára ébredni és magának azt a szerepet biztosítani társadalmunkban, amely erényeinél fogva annyi joggal meg-

illetné. Kereskedőinket és iparosainkat illetve meg ezen a téren a kezdeményezés kötelessége, mert a túlzott szerénység csak az ellenfelek bátorságát fokozza.

Nem hallgathatjuk el ehelyütt azt az utóbbi években sajnos tapasztalt s mindinkább fejlődő megkülönböztetést, amelyet az ipari körökben a saját javukra, de a kereskedelmi osztály hátrányára szívesen alkalmaznak. Értékesebbnek és előkelőbbnek jelezvén a termelő ipart, a forgalmat közvetítő kereskedelmennél. A kereskedelmi és ipari érdekképviselőnek már többször panaszkodott tulságos széttagolása mellett csak a közös ellenfelek malmára hajtának a vizet, ha még magunk között is akármelyikünk rovására törekedünk a saját tekintélyünket öregbíteni...

Nagyon természetes, hogy mi nem az osztályellentétek fokozását, hanem ellenkezőleg, a nemzet egyesítését várjuk a kereskedők és iparosok önértékes fellépésétől. Az egységes magyar társadalom hiánya, kuforrása nemcsak számtalan társadalmi bajnak, hanem politikai és gazdasági elmaradottságunknak is, mert a mai osztályellentétek kizárják az egyöntetű eljárást, holott csakis ilyen módon lennének képesek külső ellenfelünkkel, vagyis inkább versenytársunkkal szemben győzelemhez jutni!

Gróf Zichy Lászlóné, Sztankovics Mária grófnő.

(1805—1863.)

— Korrajzi vázlat. —

Irtta: **báró August Imre.***

»Ehret die Frauen,
Sie flechten und weben
Himmliche Rosen
In's irdische Leben.«

Schiller.

A történelmi hőskorszakokat soha sem meríti ki a nagy férfiak századokra szóló érdeme, rendszeren kiváló nőket is szoktunk ezek mellett találni, kik apjuk, férjük vagy fiaik tetteit sugalmazzák, lelkesítik, jutalmazzák; így utalhatnánk például a római erények virágzása történetében: a Virginiákra, Cleliákra, Corneliákra; úgy a törökök elleni harcok idejében Rozgonyi Ceciliára, Dobó Katicára, Szilágyi Erzsébetre; így az olasz művészetek kulminációjának páratlan korában Colonna Vittoriára, estei Leonórára stb. De szükségtelen oly messze mennünk példázgatni, közel érjük a legközvetlenebb illusztrációt, értem Tolnamegye aranykorát, midőn a Bezerédj, a Csapók, a Sztankovicsok lángnyelvvel beszéltek, tüzes erélyvel cselekedtek és Tolnamegyet Magyarország műveltségének egyik gócpontjává hevi-

* Régi írásaim között találtam báró August Imrének, a korán elhunyt nemes emberbarátunk eme kéziratát, amelyet legnagyobb valószínűség szerint a szekszárdi óvoda 50 éves jubileuma alkalmával, az akkor Krammer János polgári iskolai igazgató által kiadni tervezett emlékbömb szánt. Kár lenne ezeknek a — bár csak vázlatos — soroknak elkallódnia. Mily hódolattal tehát az elhunyt nemes emléke iránt, közlöm ezt a fényes gondolkodásra valló, kortörténeti és kiválóan érdekes tanulmányt, melyet egyébként évekkel ezelőtt lapunknak egy agyra bocsátott barátjától kaptam. A szerk.

tették; akkor virágkertet varázsolt körünkbe Bezerédj Amália higgadt, de tevékeny bölcseszete, a jótékony nemes magvát hintette el közöttünk gróf Festetics Borbála csendesen működő nagylelkűsége és rózsafüzérekkel kötötte egybe a társadalmi élet szétágazó tényezőit gróf Zichy Mária ragyogó szépsége, szellemes vendégszeretete és nemesirányú lelkesedése. Mily ritka, de mily kellemes feladat elmondani egy szép nőről: hogy közelismert szépsége még nem is volt legeslegkiválóbb tulajdonsága. Mert a milyen hódító, megigéző és őszinte bámulatra ragadó volt gróf Zichyné megjelenése, ép oly, vagy ha lehetséges, még nagyobb benyomást tett azon kiváló tulajdonsága, hogy igazi nemeslelkűséggel tudott a művelődés és humanizmus minden haladása iránt őszintén érdeklődni, környezetét saját példájával kivételre lelkesíteni és a végrehajtást, rendelkezésére álló minden társadalmi tényezővel elősegíteni. Ő nem tartozott azon nők közé, kik közvetlen politikai befolyásukkal vagy irodalmi tevékenységükkel egy korszaknak irányt szabnak, hanem azon jótékony nemtők egyike volt, kik — hasonlóan Rombouillet marquisnőhöz, XIV-ik Lajos korában, ki írónő sem lévén, mégis a precieuseök nagyhatású irodalmi epizódját palotájában megalkotta, vagy Francavilla hercegnőhöz a Cinqueeto idejében, ki Ischia-szigeti nyaralójából az olasz művészek paradicsomát alakította — mint társadalmi központok, környezetük közvetlen ténykedésének biztos és ékesítő támaszt nyújtanak. Vidékének társadalmi központja volt a szó teljes értelmében századunk harmincas éveiben a péli otthonias lak. Naponként felváltottak itt egymást azon férfiak és nők, kik Tolnamegye akkoriban egyetértő köz- és társadalmi életének kitűnő tényezői voltak: a lelkes emberbarát, szellemes hazafi és élénk társalgó Bezerédj István; ennek eleje, a páratlan

»Flórikönyve« finom műveltségű és nőben ritka mélygondolkodású Bezerédj Amália; a bölcseséget klasszikus szabatossággal kifejező Sztankovics Imre és áldott jószívű neje Bajzath Mária; a hatalmas erélyű és eszes tanácsadó népbarát Csapó Dániel és neje, a gondos háziasszony Gindly Katalin; a művelt szellemességű, de mindenkor különcködő gróf Festetics Leo és neje, a jótékonyágáról ismert Uray Borbála; a Metternich-politika iskolájában nevelkedett, külföldi műveltségű Kiss Pál és kellemes neje, Csapó Ida. De ki győzné kiváló tulajdonságaikat mind kimeríteni? Azért névszerint említem még azon jeleket, kik akár közvetlen, akár közvetett összeköttetésben voltak a péli központtal: a Tolnán lakó három Festetics testvér szép nejeikkel, Perczeléket Börzsönyben, Prónay Albertet, Döry Miklóst, Aichelburgékat Zombán, August Antalt és testvérét Lujzát Szekszárdon, Nunkovicsékat, Zsiuskaékat, Tormayékat stb. A társadalmi élet ekkor megyénkben tetőpontját érte, mindennap más-más szellemi élvezet vagy kellemes találkozás; telen a Tolnától Mözség elterülő jégtáblán kocsolya, nyáron kirándulások az akkor még jótékony árnyékot nyújtó hegyi, erdős legelőkn. Ezen életet szellemileg különösen azon körülmény élénkítette, hogy a megye jelesebb családjai a művészeti és tudományos világgal folytonos összeköttetésben maradtak; hisz — hogy csak a nevelői tisztben működőket említsük, Perczeléknél Vörösmarty Mihály koszaros költőnk; Festeticséknél, Belacson, Schöber Ferenc, a nagyműveltségű német költő, később Gumpert Tekla írónő ferje; Zichyéknel Péiben Töpler, a híres nyelvtudós működött ily szerepben. És miután így visszatértünk cikkünk hősnőjéhez, foglalkozzunk a reá vonatkozó rendelkezésre álló, sajnos kevés, életrajzi adattal. Gróf Sztankovics Mária 1805. január 5-én született; atyja gróf Sztankovics Lajos, a nagy

Dr. Pálföldy Lajos találmánya.

Dr. Pálföldy Lajos dunaföldvári ügyvéd »rugalmas acél automobilkerék« találmánya élénk érdeklődésre talált nemcsak az országban, de külföldön is. Nem csoda! Egy egész világot érdeklő, nagy anyagi megtakarítással járó s célszerű találmányról van szó, mely ezen a téren a legszebb létjogosultságra van hivatva.

A Berlinben megjelenő »Allgemeine Automobil-Zeitung« illusztrációkkal közli dr. Pálföldy Lajos dunaföldvári ügyvéd találmányát.

A találmánynak sikerült az autókerekék kérdést tisztán acélból, gummi s levegőnyomás alkalmazása nélkül megoldani. Az acélkerék a gummi keréknél sokkal hosszabb ideig tart s úgy autókra, valamint egyéb járműre alkalmas.

A kerék lényeges része a kerékben elhelyezett »Transponens Reformatör« készülék, mely azt eszközöli, hogy a talajon összenyomott rugók nemcsak rendes helyükre állíthatók vissza, de sőt a kerék bizonyos részén épp annyira az ellenkező irányban kinyújtatnak, mint összenyomva voltak. Ezen felül azt is eszközöli, hogy a teherviselésben nemcsak a talajon levő rugók, de a kerék egész kerületén levő, tehát az összes rugók résztvesznek és adják a rugalmasságot.

Az eddigi rugós keréktalálmányoknak hibái a következők voltak: Csupán a talajjal érintkező rugók dolgoztak, tehát igen erőse és súlyosra kellett készíteni. Működésük az volt, hogy a talajon folyton benyomattak s az ily egyoldalú igénybevétel folytán a rugó belső részén az acél tömecséinek összeszorulása s a külső részén pedig azok megnyulása következett be s a rugók rövid idő alatt elvesztették rugalmasságukat, deformálódtak. Minthogy ezen találmányon a rugók két oldalulag működnek, a nyomás és húzásra való igénybevétel pillanatonként változik, a deformálás nem állhat be. A transponens reformatör ugyanazon pillanatban az összes rugókat kényszeríti működésre, így mintegy harmincszor annyi rugófelület dolgozik, mint a régi találmányokon dolgozott, ebből folyólag az egyes rugók gyengébbek és könnyebbek lehetnek, a kerék súlya alig különbözik a pneumatik súlyától.

A kísérlet beigazolta, hogy 7 mázsás súlyú kocsit $\frac{3}{4}$ -ed milliméter vastagságú rugók könnyen hordanak. Ez természetes is, mivel harmincszor annyi rugó dolgozik egyszerre, mint a régi rugós kerekeken dolgozott.

A régi rugós kerekeken a földön benyomott rugók oly gyorsan kerültek újból a talajra 60 km. sebes menésen felül, hogy nem volt idejük helyükre állni, elkésték s így az egész kerék benyomottan, vagyis mereven járt s ösz-

szetörte a kocsit. A dr. Pálföldy-féle kocsiknál ez lehetetlenség, mivel a transponens reformatör minden fordulaton nemcsak helyükre állítja a rugókat, de azokat az ellenkező oldalra is kihajtja.

Tudvalevő dolog, hogy a földön mintegy nyolcszáz ezer autó és néhány százezer hirtő jár pneumatikus. Tudvalevő az is, hogy egy nagy autó évi gummiszükséglete mintegy 6000 koronára megy. Így milliárdokat adnak ki évenként gummiára. A gummiták fogyása folytán a gummi ára folyton emelkedik. A nagy sebességgel menő autón a gummi kidurranása folytán beálló kerék-kisebbedés következtében a kocsit utjából kitér és számos szerencsétlenséget okoz. A dr. Pálföldy-féle keréknél ez nem történhet meg, mivel az összes rugók együttműködése az irányadó, így több rugó eltérése sem okozhat bajt.

Emellett a megoldás a lehető legegyszerűbb. Ismerjük feltaláló előzetes megoldásait, ahol csupán a kerék kétnyolcad részén végezte a szerkezet a fenti működést s az a végleges megoldáshoz képest komplikált megoldás volt. — Szakértők nagy elismeréssel nyilatkoztak a találmányról, sőt mielőtt feltaláló a kész keréket megmutatta volna a szakértőknek és csupán a találmány által megoldandó feladatokat ismertette, azok mind lehetetlenségnek tartották azt, hogy szilárd anyaggal ez megoldható legyen.

Feltaláló egy nagy pénzcsoporttal van egyezkedésben s rövid idő alatt készülni fognak a végleges felszerelések. A kipróbált kerekek teljesen úgy hordanak, mint a pneumatik.

A berlini »Allgemeine Automobil-Zeitung« illusztrációkkal, nagy terjedelemben közölt s szakértők által teljes elismerésben részesített találmány magyar földről való, de testet — mint annyi magyar találmány — ez is külföldön ölt. A magyar urak nagy része bizalmatlan, csak a készet várja, magyar pénzintézetek nem áldoznak előre, nem fektetik kétséges dolgokba pénzüket, magyar kormány magyar találmányt elvétele támogat, de az élelmes külföld világosan lát, vállalkozó szellemű, egyesek, intézetek, kormányok milliókat áldoznak találmányokra, amelyeknek busás hasznát azután szintén a külföld húzza. Sajnos, hogy ez így van, de a magyar közfelfogás ezen egyhamar aligha változtat s így nem csoda, ha magyar ember magyar találmányait a külföldet gazdagítja.

Ösztönöz kivánjuk, hogy dr. Pálföldy Lajos nagyszemélyű találmánya, ha a külföld segítségével is, mielőbb testet öltön, ezzel nemcsak a magyar névnek szerez dicsőséget, de dicsősége lesz ez Tolnavármegyének is!

Orassus.

Torzsa község hálája Perczel Mór Iránt.

Szép sikerrel folyik a bonyhádi Perczel szoborra a gyűjtés országsszerte s hogy a nagy halott emléke még most is mennyire meg tudja dobogtatni a szíveket, mutatja az a lelkes levél, amelyet a szoborbizottság nemrégén kapott egy hazafias német ajku községből.

Tekintetes Perczel-szoborbizottság!

Midőn 1848-ban a magyar nemzet alkotmányos jogainak védelmére fegyverhez nyulni volt kénytelen, Torzsa község német-ajku, de magyar érzelmű lakossága percig sem habozott, hanem nagy lelkesedéssel a magyar nemzethez csatlakozott.

A szomszédos községekben lakó, felzúgott szerbek ezt rossz szemmel nézték, haragudtak a torzsaiakra és kisebb-nagyobb csapatokban több ízben betörték községünkbe rabolni, de mindig visszaverettek. Ezért még nagyobb lett az ingerültség.

A szomszédos Urszentivan község szerb lakossága emiatt elhatározta, hogy előre meghatározott napon — más külséggel — Torzsát éjnek idején megtámadja, kirabolja s egészen felégeti. Ezen elhatározásukat megtudta valamilyen uton-módon egy Torzsáról odaköltözött és közöttük lakó német ember és az éjnek idején, hogy észre ne vegyék, az árkokban csuszva-mászva ezer veszély között, jött Torzsára és értesítette a torzsaikat a szerbek szándékáról.

A szent-tamási dicső győzelem után Perczel Mór tábornok hadtestét Ujvidék és Pirosvideken vonta össze és a fenti esemény alkalmával is ott táborozott.

Az urszentiváni hír vétele után három torzsa ember lóháton elment éjjel Pirostra és Perczel Mór tábornokot kérve-kérte, hogy jöjjen a szorongatott helyzetben levő hazafias torzsaik segítségére. Perczel Mór tábornok ismerte a helyzetet, egy őrnagyat küldte egy dandárral a torzsaik védelmére. Ez Kulpinon át jött Urszentivanra, ezt megtámadta, összelövéldözött és porrá égette és ezáltal Torzsát a megsemmisüléstől megmentette.

A lapokból tudomást szereztem arról, hogy Perczel Mór tábornoknak emlékét egy Bonyhádon emelendő szoborban akarják megörökíteni. Felhasználtam az alkalmat és a torzsa »Polgári olvasókör«-nek 1909 ik évi december hó 30-ik napján tartott évi rendes közgyűlésen ismertetem a fent előadott tény; ismertettem röviden Perczel Mór, Torzsa megmentőjének hősi küzdelmét és kértem a tagokat, hogy az olvasókör anyagi helyzetéhez képest járuljon hozzá azon ferfiu szoborhoz, kinek községünk oly sokat köszönhet.

Széchenyinek testvére, anyja Clam Gallas grófnő volt. Már 1824-ben ment férjhez gróf Zichy László péli birtokoshoz, ki igen derék és gazdaságával előszeretettel foglalkozó férfi volt. Ezen házasságból egy leánya Mária, később Vizsolyi Gusztávné és három fia született, az utóbbiak közül a korán elhunyt, tehetséges Lajoshoz fűződött a család legnagyobb reménye, Ferenc pedig az 1848-iki szabadságharcnak egyik legelső hősi áldozata lett. Zichy grófné gyermekeivel hol Pesten, hol az általa különösen kedvelt Péiben tartózkodott, későbbi időben külföldön is megfordult. 1863. november 27-én mult ki. — 1836-ban, midőn az óvodák alapításának eszméje a híres Brunswick grófné befolyása alatt a megyében különösen Bezerédj István, gróf Festetics Leó és Augusz Antal által felkaroltatott, a grófné nagyon érdeklődött a szekszárdi óvoda létesülése iránt, maga is érintkezésbe tette magát Brunswicknéval, befolyásos ismerőseinél gyűjtött a nemes célra és többszörösen Sztankovánszky Imrénével föl-váltva mint háziasszony (lady patronesse) szerepelt az e célra rendezett szekszárdi, rendkívül látogatott estélyeken és bálokban. Azért is az ő védnöksége alá helyezték az 1836. május 16-án megnyitott óvodát, melynek igazgatását az oly lelkes fiatal Huber Katalin kisasszony, később Stann Ferencné sok évekre és üdvös működésre elvállalt.

Zichyné jellemzésére álljanak itt a következő, saját leveleiből kiválasztott közérdekű mondások, melyek eléggé mutatják, mily alapos műveltségű és gyöngéd érzelmű volt a csak társaságokban ragyogásra hivatottnak látszó, gyönyörű urnő. Így például a barátság egyik főtenyezőjéről, a bizalomról mily helyesen nyilatkozik: »A más iránti bizalom érzete egyike a legszebbeknek és tuléli a viharos szenvedélyeket, mert tiszteleten, egy önálló, erős jellem

elismerésén alapul; ezt meglehet magunknak szerzeni és föntartani, valósággal az *enyém*, a míg arra méltó maradok, amit a többi javakról éppen nem lehet mondani, melyeket az idő biztos elrabol tőlünk és melyeket csak a képzelem pártfogol.«

A társadalmi életet alaposan megértő élet-bölcsesség szól belőle midőn mondja:

»A világ oly gyakran a külszín után itél, a szerénységet ügyetlenségnek tekinti és oly fiatal lénynek, ki a világot nem ismeri, egy más, őt megértő lény keresését kacérságnak; azért jobb, ha a figyelmzetést ugyan elfogadjuk, de sem zavarba hozni, sem bennünk aggodalmat gerjeszteni nem engedünk.«

Az akkori bölcsészeti hangján szól:

»Egy magas szellem itézi az úgynevezett véletlent, az élet esélyei bámulatos, nagyszerű láncolatban vannak, mely a kedélynek összhangzatos nyugalma, a léleknek kibékülést nyújt; ennek felismerése szeretetre tanítja az embert, amint szeret az, kinek mi részét képezzük, ki egy velünk és a természettel. Ezen az egésznek egybeolvadása és a nagy összszellemhez való folytonos visszatérés lelke alapja, melyen az élet lefestődik.«

Az élet- és világismeret kincsanyagjából merít, midőn írja:

»Jobb: csalódott reményt a nyiló bimbók egész koszorujával magától idejekorán eldobni, mint szaggatott, nyomorult életet, mintegy Prometheusz sziklán végig sínyleni.« »Akkor működik csak igazán nagyszerűen és sokoldalulag a nemes férfi, mikor drága lényekről gondoskodik és azokért cselekszik, kik szerencsésüket tőle várják.«

A szorgos anya aggodalmai szólnak belőle, mikor következőképp ír:

»Ezer remény ébred szívemben, mikor leányomat nézem, fog-e arra találni, aki meg-

érti? Isten tudja, csak önmagát és hivatását érte meg, a többi előre nem intézhetjük.«

Ezek után fölölleges volna elmondani, hogy Zichyné szellemes nő volt, ki ép úgy tudott a sziv hurjain költői képekben, mint az ész hangján finom ironia alakjában és az értelem bölcs mondásu nyelvezetével beszélni. — Társalgása ennek folytán rendkívül vonzó volt, kilátott belőle, hogy az önmivelés forrásait mindenütt keresi, különösen olyanok társaságát kedvelte, kiket magánál értelmi fölényben lévőeknek tartott. E mellett a szegény betegek ápolásával s főképp cselédei gondozásával maga foglalkozott, orvost és orvoságot vitt a betegek házába, vigaszt és alamizsnát a koldusok nyomorteljes hajlékába. Gyermekeinek hív, szerető anyja volt, ami olyannal természetesnek tetszik, ki a kisdetek sorsa iránt oly nemes érdeklődést tanúsított.

És most midőn 50 év után az ő befolyásával létrejött művet örömmel szemléljük, midőn korának nagy alakjait lelki szemünk előtt elvezetjük, midőn az akkori egyetértést és a nagyratörékvés összhangját bámulva elismerjük; 50 év után, midőn az említett kort követő nagy megyei szakadások és országos küzdelmek remélhetőleg lezajlottak: úgy véljük, jogosan fölvehetjük azon kérdést, visszatérnek-e még a szép idők? Lesz-e még Tolnamegyének arany- vagy gyémántkora? Léteznek-e vagy támadnak-e majd oly szellemi, de hasznos elvekért, személyes érdekeiket félretéve rajongni és tenni tudó impozáns alakok, kiknek árnyéka még 50 évnél tovább is elnyulik az emberek hálás emlékében és a közéletben, kiknek százados művei a haladás és lelkesedés újabb csiráit hordják magukban? Bármilyen kellemes lehetne jóslgatni, az igénytelen krónikairónak a jelennel, az élőkkel és a jövővel szemben csak egy a kötelessége: a hallgatás.

A kör tagjai, kik halálát és kegyelettel gondolnak vissza Perczel Mór tábornok nemes tettheire, nagy lelkesedéssel fogadták szavaimat és az emelendő szoborra, egyhangulag, 50 koronát szavaztak meg, mely összeget postautalvány mellett már megküldtem.

Torzsa községet, mint erkölcsi testületet szándékozom még felhívni, hogy halála és kegyelete jeleül járuljon hozzá szintén ezen nemes férfiú szobrának felállításához.

Torzsa, 1910. évi január hó 4-én.

Hazafias üdvözléssel:

Schank Henrik

tanító, mint a Folg. olv. kör-elnöke.

Gyűjtés a színészeknek.

A »Tolnamegyei Közlöny« folyó hó 13. számában »f.« név alatt szót emeltek a színészeknek való gyűjtés ellen. Mivel az illető hölgy, akit a cikkíró helytelen cselekedettel vádol meg, én vagyok, én tartom leghivatottabbnak magam arra, hogy a gyűjtés létjogosultságát, melyet »f.« tagad, helyes világításban lattassam. Ezzel kijelentem azt is, hogy cikkemmel egyszerűen az érem másik oldalát akarom megmutatni s eleve tiltakozom az ellen, hogy mentegetőzések tekintsek, mert annak szükségét nem érzem. Így hát nem érvelek azzal, hogy a jutalmazandónak való gyűjtés, ahol vidéken színészet van, mindenütt szokás, azzal sem, hogy itt Szekszárdon szintén évtizedek óta fejezi ki ily módon elismerését a közönség, a jutalmazandó, tehát egy-egy érdemesebb, kiválóbb színész iránt. Elvégre ami szokás, az még lehet helytelen, elvetni való. Én hát csupán arról akarok szólni, hogy ennek a gyűjtésnek igenis van létjogosultsága. A cikkíró azt állítja, hogy ez a gyűjtés köpenyegbe burkolt koldulás, amelynek célja csak anyagi támogatás s amely egyaránt lealázó a művészetre és a közönségre. Hát ez nem így van. Éppen most történik, hogy Mikszáth Kálmánnak, Magyarországnak egyik legérzékenyebb lelkű írójának összes munkáira előfizetőket gyűjtenek egyenesen abból a célból, hogy a begyűlt összeg felét nemzeti ajándék gyanánt a költőnek átadják. Hát én olyan embernek ismerem Mikszáthot, aki ha lealázónak, köpenyegbe burkolt koldulásnak tartana e gyűjtést, tiltakoznék ellene. De nem tartja és nem is tarthatja. Sőt többet mondok, a költővel, a művésszel, színésszel szemben mindig mi vagyunk, akik kevesebbet adunk. Mert hát ezek az emberek egész lelküket, fizikai és lelki erejüket áldozzák föl nekünk s ezzel szemben azt állítani, hogy tapsainkkal eléggé honoráltuk azt, kissé középkori nézet. A színész napi tíz órán keresztül összes agysejtjeivel, összes idegeivel dolgozik, hogy nekünk egy estén át élvezetet szerezzon s mi, akik élvezzük játékát, ne fejezhettünk ki hálánkat? Ne fejezhettünk ki hálánkat, elismerésünket, szeretetünket úgy, hogy tőlünk telhető módon elkövetünk mindent, hogy az élet anyagi részében ne újabb küzdelem, ideges agyatbontó küzdelem gyötörjék? Nem állítom azt, hogy a legideálisabb állapot az, midőn a közönség egy része s nem is az összeseknek, de a kiválóbbaknak teheti meg ezt. A leghelyesebbnek azt tartanám, hogy az állam, a nemzet gondoskodnék a művészekről, mert hiszen az összeseknek, a nemzetnek dolgoznak. De hát ez ma még épp olyan távol áll, amilyen távol áll az, hogy azt a sok fel nem sorolható (de »f.« cikkében hosszú sorokban jó részt elmondott) jólékony célú s most a társadalom által intézett dolgokat szintén az állam venné kezelés alá. Ezek részére a cikkíró helyesnek tartja a gyűjtést s mivel az állapotok ma ilyenek, én is helyesnek tartom. De ha itt elfogadom a még lehető legjobb megoldást, el kell fogadnom a másik esetben is.

Ezzel azután megmondtam körülbelül azt is, hogy a színész mindig a közönséggel s nem az egyennel áll szemközt. Abszurd, lehetetlen, nevetséges dolog tehát, hogy a színészt, mint olyant, az egyén jutalmazza. Hát kinek játszik a színész? Az egyénnek, vagy a nagy közönségnek? Akinek a színész játéka es művészeté nem felel meg s nem tartja a kiténtésre érdemesnek, az nem járul hozzá a megjutalmazásához, mint a hogy az író munkáját sem veszi (illetve jutalmazza) meg az, akinek az illető irasmódja nem felel meg.

A művész lelke legjavát adja nekünk s mi pedig, mikor alkalom van rá, kifejezzük elismerésünket iránta úgy, a hogy lehetséges. Elmulottak már azok az idők, mikor a színész

és költő egy-egy nagy ur jóvoltából élt s a közönség éhenkórásnak tekintette, akinek ha pár garast adott lenézéssel, alamizsnaként adta. Ma a művész a miénk, a közönségé, az egész világé, ma nem macénáskodunk, hanem elismerjük őket, ma nem alamizsnát adunk és gyűjtünk, hanem tőlünk telhetőleg lerójuk velük szemben fennálló kötelezettségünket.

Én még tehát csak azt sem mondom, hogy a gyűjtés azért helyes, mert az egyesek külön-külön nem igen rendelkeznek annyival, hogy a művészt maguk jutalmazhassák, míg a tömeg megteheti. Nem mondom pedig azért, mert csak a közönség által való jutalmazást tartom helyesnek, le nem alacsonyítónak, méltónak s mivel ma erre egyetlen mód a gyűjtés, hát ezt kell elfogadnunk. — Én így látom a dolgokat s bizonyos, hogy közönségünk legnagyobb része is így látja, különben nem tartotta volna évtizedeken át természetesnek a gyűjtést.

Krammer Zsófia.

HIREK.

Kérelem, Tolnavármegye művelt közönségéhez!

Miután vármegyénk összes népiskolái magyar nyelvűek, ennek az *életre is kiható fontossága* és a magyarnyelvnek *köznapi használatára végett*, azon tiszteletteljes kéréssel fordulok vármegyénk művelt közönségéhez, hogy a *vele érintkezőket* mindig *magyarul* szólítsa meg és más nyelven csak akkor érintkezzék velük, ha azt tapasztalja, hogy az illetők egyáltalán nem tudnak magyarul. Ezen kérésemben azon körülmény támogat, hogy a *magyar nyelvnek megszüldésére* csak úgy érhető el, ha az, aki a magyar nyelvet az iskolában elsajátította, egyrészt alkalmat találjon a *magyar beszédre*, másrészt pedig tudatára jőjön annak, hogy *hazánkban a magyar nyelvre* mulhatatlanul szüksége van!

Kérésemet a nagyközönségnek jóakaratu figyelmébe ajánlva, hazafiai üdvözléssel vagyok Szekszárd, 1910 január 13-án

Tihanyi Domokos s. k.
kir. tanácsos, tanfelügyelő.

— **Személyi hir.** Graf *Apponyi Géza* vbtt. főispán, folyó hó 11-én Bécsből Szekszárdra érkezett s 12-én elnökölt a közigazgatási bizottság ülésén. — A főispán Szekszárdról f. hó 14-én Hőgyészre utazott. — *Simontsits* Elemér alispán f. hó 13-án haza érkezett Szekszárdra s ma átvette *Forster* Zoltán főjegyzőtől az alispáni hivatal vezetését.

— **Kinevezések.** Az igazságügyi miniszter *Münster* Mor tamási betétszerkesztő szakdíjnokot önálló működési körrel fel nem ruhazott betétszerkesztő őrökké nevezte ki.

Az igazságügyminiszter dr. *Beöthy* László szekszárdi kir. törvényszéki joggyakornokot a kaposvári kir. törvényszékhez jegyzővé nevezte ki.

A máv. igazgatósága *Farnady* Flóris dugosellő máv. hivatalnokot Szaszvár-Mázára állomásfőnökké nevezte ki.

— **Írásszakértők kinevezése.** *Hazslinszky* Géza, a szekszárdi kir. törvényszék elnöke, *Holub* János polg. iskolai igazgató, *Ács* Lipót főgimnáziumi rajztanár és *Várkonyi* Sándor rom. kath. elemi népiskolai tanítót törvényszéki írásszakértőkke nevezte ki.

— **Áthelyezések.** A király dr. *Szilágyi* Ernő győri kir. törvényszéki bírónak a szekszárdi kir. törvényszékhez eddigi minőségében leendő áthelyezését megengedte.

Az igazságügyminiszter *Mehrwerth* Árpád pécsi törvényszéki joggyakornokot Szekszárdra helyezte át.

A pénzügyminiszter *Ferenczy* Géza szekszárdi kir. adóhivatali ellenőrt, helyettes adótarnokot — saját kérelmére — Nagyszebenbe helyezte át.

A földmívelésügyi miniszter *Wimmer* Zoltán paksi jár. m. kir. állatorvost Nagyszebenbe helyezte át.

A máv. üzletvezetőség *Schaffler* István újdombóvári és *Butyka* József tabi állomási felügyelőket, *Sury* József dombóvári és *Hernek* József újdombóvári raktárnokokat kölcsönösen áthelyezte.

— **Missió.** Dr. Fent Ferenc apát-plébános meghívására három kalocsai Jézus-társasági atya a szekszárdi belvárosi templomban f. hó 19-től, 8 napig tartó missiót tart.

— **Új állatorvosi állás Pakson.** A képviselőtestület elhatározta, hogy 1500 korona

fizetéssel és a szemledijak élvezete mellett állatorvosi állást szervez. A határozatot jóváhagyásra a törvényhatósági bizottsághoz felterjesztették.

— **A belügyminiszter utalványozta a vármegye közszükségleteit.** A m. kir. belügyminisztertől dacára az ex-lexnek, utalvány érkezett a vármegyéhez, amelyben értesíti a vármegye közönségét, hogy a múlt évi rendes kiadások keretében utalványozta az ideai szükségletet is. A tisztviselők tehát bátran felvehetik illetményeiket s kifizetnek minden a múlt évben is e fordult kiadást, sőt ha valami váratlan rendkívüli kiadás mutatkozik, a miniszter annak fizetésétől sem zárkózik el, csakhogy előbb be kell hozzá jelenteni.

— **Kitüntetett butorasztalos.** Jung Jánost, az ismert jeles fekedű butorasztalost újabb kitüntetés érte. Az Országos Iparegyesület díszoklevél- és dísz-bronzéremmel jutalmazta a modern butorasztalost minden irányú versenyképességeért. Jung János előzőleg a pécsi kiállításon is ki lett tüntetve díszoklevél- s dízéremmel. Öszintén örvendünk a Szekszárdon általánosan ismert, jóhírű asztalosmesternek eme haladásán. Nem egy ízben az ország határán kívül is szállított ő már butorokat.

— **Választás.** Az iparhatósági megbízottak választását Szekszárdon f. hó 23-án, d. e. 9 órakor tartják a városházán. Kivánatos volna, hogy kereskedőink és iparosaink az eddiginél nagyobb mértékben érdeklődjenek a választás iránt.

— **Pályázat.** A szekszárdi m. kir. adóhivatalnál az ellenőri állásra pályázat van hirdetve.

— **Államsegélyek.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter a múlt évi állami költségvetésben a gör. kel. egyházi célokra törvényhozásilag megszavazott javadalomból az alsónánai gör. kel. egyházközségnek templom helyreállítási költségeinek fedezésére 200, — a bátaszéki gör. kel. egyházközségnek hasonló célra ugyancsak 200, — és a szálkai gör. kel. egyházközségnek lelkesi telekkárpótlás címen 200 koronát adományozott. — A szekszárdi rk. ovodát és gyermekmenhelyt fentartó egyesület részére az általa fentartott intézetek 1909. évi szükségleteinek részben való fedezésére 400 korona államsegély utalványoztatott.

— **Muzeumi felolv. sás.** A muzeum képtára termében f. hó 16-án este fél 6 órakor felolvasásra kerül vetített képek kíséretében »Bosznia és Hercegovina.« Figyelmeztetjük a közönséget, hogy a terembe csak jegy felmutatása mellett lehet belépni, továbbá, hogy 15 éven aluliak nem bocsáthatnak a terembe. A terem ajtaját a felolvasás megkezdésekor bezárják, miért is kérjük a közönséget pontosan a kijelölt időben megjelenni.

— **Birtok vétel.** Apponyi Géza gróf vbtt. főispán, megvásárolta Apponyi Sándor gróf, aranygyapjas, főkamarmester ráczegresi 3650 holdas birtokát 2 millió koronáért.

— **Közygűlés.** A dombóvári ipartestület folyó évi január hó 22-án tartja évi rendes közgyűlését, melyre az érdekelt tagok azzal hivatnak meg, hogy határozatkeptelenség esetén ezen közgyűlés a tárgysorozatba vett tárgyakkal f. hó 30-án fog megtartatni. Ezen közgyűlés tárgysorozata: 1. Közygűlési jegyzőkönyv hitelesítő megválasztása. 2. Évi jelentés megtevése. 3. 1910 évi költségelőirányzatjóváhagyása. 4. A számadások megvizsgálása és a felmentvény megadása. 5. Elnök és az előjárásági tagok megválasztása. 6. Számvevők megválasztása. 7. Az alapszabály értelmében beadott indítványok tárgyalása.

— **Eljegyzések.** Folyó hó 6-án tartotta eljegyzését Tevelen Erdeődy János fiúmei m. kir. posta- és távírotiszt Simon Mariskával, özv. Rabolt Róbertné urasszonynak nevelt leányával.

Sziver Lajos vármegyei hivatalnok, eljegyezte *Hödl* Iduskát, Hödl Andor államépítészeti hivatali hivatalnok leányát Szekszárdon.

Linczenbold Lajos szentesi polgári leányiskolai tanár eljegyezte *Harsányi* Ilonát.

— **A jogász-bál.** A múlt szombati budapesti jogász bál balányai között vármegyénkbeli Apponyi Sándorné grófnő és Perczel Dezsőné foglaltak helyet.

— **A bátaszéki önszegélyző egyesület** az önkéntes tüzoltó-testület penzjára javára 20 koronát adományozott, mely nemes cselekedetért a testület nevében köszönetet mondunk. Jáger József penztáros, Máté József elnök.

— **Osztalokozás a Justh párthoz.** Kölesden még is megtörtént a pártszakadás. E hó 7-én 150 aláírással bizalmi nyilatkozatot küldtek Justh Gyulának, a 58-as anyapárt elnökének. Egyben kérték, hogy a legközelebbi jövőben Kölesden népgyűlést tartson. A mozgalomról értesítették meg Rátkay László és Weber János képviselőket is.

— **Adományok a szekszárdi ref. kör házalapjára.** A ref. olvasóköri házalapjára a már kimutatott összegekre felül még adakoztak Soós László, Csötönyi Imre, Miklós Aladár, Eisler Manó 3-3 koronát. Az így befolyt összeg 131 korona.

— **Házasság.** Papp János budapesti államasuti mernök f. hó 24-én tartja esküvőjét Szekszárdon Mihálovits Iduskával, dr. Szentkirályi Mihály szekszárdi polgármester mostoha leányával.

— **Népszövetségi gyűlés.** A szekszárdi kath. Népszövetség múlt vasárnap tartotta meg a kath. olvasóköri termében látogatott közgyűlést. Dr. Fent Ferenc apát-plébánosnak a népszövetség célját fejtegető lelkes megnyitóját követően Horváth Ignác, a Népszövetség kerületi képviselője tartott felolvasást Zichy Nándor grófról, kinek a katolikus mozgalmakban való fáradságtalan tevékenységét és buzgalmát méltatta. A nagy tetszéssel fogadott felolvasás és Szabó Géza, a Népszövetség helyi igazgatójának évi jelentése után Varga Ferenc főgimnáziumi tanár, a kath. Olvasóköri alelnöke tartott érdekes felolvasást a szegedi kath. nagygyűlésről. A felolvasót a nagyszámban megjelent tagok zajosan megéljenzették.

— **Pénztézeti választások.** A bonyhádi takarékpénztár igazgatója Schöber Károlyt, tabvidéki takarékpénztári tisztviselőt könyvelővé, a bonyhádi segélyegylet Schönberger Jenőt gyakornokká választotta meg.

— **Telekkönyvi kirendelés.** Az igazságügy-miniszter Werb János dunavecsei és Sextius Lajos királyhalmeci járásbírói, önálló működési körrel felruházott betétszerkesztő irnokokat a paksi járásbíró, mint telekkönyvi hatósághoz hivatalból kirendelte.

— **A selyemgubó ára.** Az országos selyemtenyésztési felügyelőség hirdetményben értesíti a termelőket a selyemgubó árának a f. évi áráról. E szerint a f. évben beváltandó gubókért és pedig az I. osztályúért 2 K 30, a II. osztályúért 1 K 60, a III. osztályúért, amely egyáltalán nem használható, 20 fillert fizetnek kilonként.

— **Köszönetnyilvánítás.** A bátaszéki önk. tűzoltó-testület f. hó 8-án megtartott táncmulatsága alkalmával fölülfizettek, illetve jegyeiket megváltották: Návay Emilné 10 kor., Magyarovits Ferenc 5 kor., Fischer Albert 4 kor., Rudnyánszky Ferenc 4 kor., Gehring Tamás 2 kor., Minder Ernő 1 kor., Hermann Nándor 1 kor., Lang Antal 1 kor. és Schmidt János 50 fill. — A nemesszívű adakozók fogadják ez uton a testület őszinte köszönetét. Jäger József pénztáros, Máté József elnök.

— **Halálkozás.** Göde Lajost, a szekszárdi ref. hívek közszeretben álló lelkészét súlyos csapás érte, édes atyja Göde Lajos, életének 53-ik, boldog házasságának 30-ik évében 1910. január 9-én éjjel hosszú és kínos szenvedés után jobblétre szenderült. A elhunyt derék férfit, ki Madocsa község ügyei vezetésében tekintélyes szerepet vitt s hosszabb ideig mint bíró is közmegelegedésre működött, Madocsán a református egyház szertartásai szerint nagy részvet mellett helyezték örök nyugalomra. Halálát gyászolják: özv. Göde Lajosné szül. Dömötör Mária, mint hitves, Julia, Lajos és Krisztina, gyermekek, Göde Sándor mint testvér, Szekeres Lajos és Mező László mint vők, rajtuk kívül a nagyszámban rokonok és jó barátok. Az elhunyt halála alkalmából a dunaföldvári járási takarékszövetkezet és hitelbank a következő gyászjelentést adta ki: »Alulírott pénztézeti igazgatója mély részvétellel tudatja, hogy az intézetnek alapításától kezdve hű megbízottja és madocsai képviselője, Göde Lajos, folyó hó 9-ik napján elhunyt. Emlékét hiven ő izni fogjuk. Dunaföldvár, 1910. január 10-én. Nyugodjék békében! A dunaföldvári járási takarékszövetkezet és hitelbank.«

— **Nyilvános köszönet.** Kunfi Károly tolnai nagybirtokos a tolnai szegény iskolásgyermekek téli felruházására 100 koronát adományozott. A felruházott szegény iskolásgyermekek nevében halás köszönetemet fejezem ki az adományért. Tolna, 1910. január 13. Virányi Károly főjegyző.

— **Zenesz-temetés.** Kósa Ferenc, a Hekkó-banda primása, Szekszárdon elhalt. Temetése folyó hó 11-én ment végbe. Az elhalt primást zeneszóval kísérték társai a temetőbe.

— **Adomány szegény iskolásoknak.** A bátaszéki önszegélyező egyesület 50 koronát adott a községi iskolába járó szegény tanulóknak ruhával és tankönyvvel való ellátására. E nemes tett önmagát dicséri.

— **Ünnepelt tűzoltóparancsnok.** A harci önkéntes tűzoltótestület szép ünnepélyt rendezett f. hó 9-én Rencs János községi bírónak, az önkéntes tűzoltó testület jelenlegi parancsnokának azzal az alkalommal, hogy nevezett a tűzoltás szolgálatában 15 évet töltött el hűséggel, szorgalommal és nagy ügyességgel. Az országos tűzoltótestületek szövetsége által adományozott emlékérmét Galambos István kántortanító, a testület elnöke tűzte fel az ünnepelt parancsnok mellére, szép beszédben méltatván egyúttal az éremmel feldíszített parancsnoknak a testület sikeres működése és fejlődése körül szerzett érdemeit. Rencs János meghatott hangon köszöntö meg az iránta megnyilvánult figyelmet s bajtársait a tűzoltás ügyének szeretetére és kitartásra buzdította. Az ünnepélyt a közönségtől énekelt himnusszal fejezték be. Este látogatott társasvacsorát rendeztek, mely alatt számos felköszöntő hangzott el. Vacsora után tánc következett, amely a legvigább hangulatban reggelig tartott.

— **Szakközlőolvasás.** A szekszárdi könyvnyomdászok második felolvasásukat f. hó 9-én tartották. Gibitz Imre olvasott fel »Helyesírás a nyomdászatban« címmel. A szépszámba hallgatóság figyelemmel hallgatta a felolvasást s előadót élénk tapsal jutalmazta. A közelebbi felolvasást jan. 30-án, Ujvári Imre tartja »Az írás keletkezéséről.« A felolvasásokon, melyek a polgári fiúiskola 5 osztályában mindig délelőtt 10 órakor kezdődnek, vendégeket szívesen látnak.

— **Távozó színészek.** Fehér Vilmos színársulata holnap befejezi Szekszárdon való tartózkodását, Bucsuelőadásul a »Csókkirály« este »Jack a senki« vigjátékot adják. Szekszárdról Dombóvárra, onnét Marcaliba mennek és jövő évben visszajönnek hozzánk megerősített társulattal.

— **A rom. kath. ovoda és gyermekmenhely jelmez estélye.** Az idei farsang legfenyesebbnek és legsikerültebbnek ígérkező estélyére nagyban folynak az előkészületek. Városunkban eddig még alig tapasztalt érdeklődéssel viseltetnek ezen kedélyes mulatság iránt, a rendezőség pedig mindent elkövet, hogy minél sikerültebbé tegye azt. Az egyesület buzgó elnöke Simontsits Béláné urnó f. hó 11-én az egyesület helyiségében igen népes értekezletet tartott a helybeli hölgyek részvételével és ez alkalommal mintegy 30-an jelentették jelmezben való megjelenésüket. Azóta ezen szám igen szepen szaporodott, úgy hogy az együttes bevonulás, amelyet Ács Lipót főgimnáziumi tanár rendez, feltűnést fog kelteni. A férfiak köréből is mintegy 26-an jelezték eddig jelmezben való megjelenésüket. A férfijelmezeket nagyjából a rendezőség a »Nep igeti Szinkör Igazgatója« utján (Budapest, X. Népliget) szerzi be, hol igen izleses és teljesen új női jelmezek is a mérték előzetes közlésével 20 koronától feljebb árban 4 nap alatt beszerezhetők. A rendezőség már ezuttal közli, hogy a jelmezesek a Szekszárd Szálló toronyszobájában gyülekeznek este fél kilenc órakor, hova a Garay-téri főkapun és a melléklépcsőn keresztül vonulnak, hogy a főlépcsőn a terembe vonulókkal ne találkozhassanak.

— **Adomány.** A Tihanyi-szoba alapítványra Nevéry Endre dunaföldvári rk. tanító 4, Döc József vöröslői ref. lelkész 2 koronát adományozott.

— **A paksi villanyvilágítás.** A község képviselőtestülete e hó 12-én tartott ülésén 43 szavazattal 1 ellenében a villanyvilágítás felállítását elhatározta. A pályázatok közül legelőnyösebbnek találta az »Egyesült villamosági és gépgyár részvénytársulat«-ét. A szerződés megkötésére a képviselőtestület egy 7 tagú bizottságot választott. Tehát valószínűleg már az ősszel Pakson is lesz villanyvilágítás.

— **Perczel Mór szobra.** Az elmúlt héten a Perczel szoborra adakoztak: Hajos Jó-

zsef Budapest 50—, Kollán Győző B.-Szentlőrincz 2—, Kereskedelmi és iparkamara Brassó 10—, Dr. Schützenberger Elek Dföldvár 10—, Korossi Emil Szabadka 3-82, Sleicher 5—, Majsamiklósvár 6—, Margitai ipartestület 3-40, Perczel Lajos Kiskajdacs 10—, Potzner János bíró gyűjtése 21—, Juhasz Imre Endrőd 2—, Tantó János Kajdacs 1—, Antalfalvi járási takarékszövetkezet 2—, Hazslinszky Géza Szekszárd 20—, Vágó József B.-Apáti 1—, Kracher György B.-Apáti 2—, Kracher József B.-Apáti 1—, Összesen 150-22 korona. Eddigi gyűjtés: 4778 83 korona. Összesen: 4929 05 korona. Potzner János bíró gyűjtőívén adakoztak: Potzner János bíró 10, Marath János 1, Ehret Ádám, Keinwald István, Till Lajos, Becker Ádám, Potzner Henrik 2—2 koronát.

— **Hűtlen cseléd.** Gulner Elemér orbópusztai uradalmi gazdatiszt Deutsch József nevű bajai származású 20 éves cselédet a múlt szombaton beküldte Bátaszékre a terézianumi alapítványi uradalmi pénztárhoz, hogy onnét 54 korona 20 fillér pénzt vigyen haza Deutsch azonban gondolt egyet s a felvett összeggel megszökött. A csendőrség nyomozza.

— **Véres verekedés.** Bencze Mihály szekszárdi lakosnál folyó hó 11-én lakodalom volt. A lakodalmas ház előtt este nagyobb néptömeg gyűlt össze a táncot nézni. A nézők között volt Kovács Pál Baráti szekszárdi lakos is, aki régi gyűlölségből összeszólalkozott Mészáros József, Szácsi Ádám és Szabó József Felsőutcai 19—20 éves legényekkel. A szóváltás hevében a legények neki támadtak Kovácsnak, fejét erős borosüveggel bevették, úgy, hogy koponyáján súlyos sérülést szenvedett, hátán több szurást ejtettek, bal oldalán pedig a mellét átszurkált. Kovácsot az első orvosi segélyben dr. Komáromy Gyula városi orvos részesítette. Sérülése súlyos, de közvetlen életveszedelem nincs. A tetteseket a csendőrség letartóztatta s átadta a kir. ügyészségnek.

— **Adományok a szekszárdi népkönyvtárhoz.** A népkönyvtára adakoztak: Dr. Beothy Karolyné Szekszárd 30 liter bab, Salamon testvérek Szekszárd 25 kiló stockeraui lencse, Trayber Tivadarné Szekszárd 2 kosár burgonya, 15 liter bab, Dömötör Miklósné Szekszárd 10 liter bab, egy fogás hagyma, Fischhof Károly fia 2 kiló só, 10 kiló rizskása, Weiner Jakab Janya-pusztá 2 zsák burgonya, Hofbauer Simon Tolna 5 kiló paprika, Döry Frigyes Zomba 10 kor., kerületi takarékpénztár Bátaszék 5 kor., Vilcek Sándor József pusztá 5 kor., Wolf Henrik Szekszárd 20 kor., Adler N. János Szekszárd 10 korona, Moudry Hugó Szekszárd 5 korona. Ezen kegyes adományokat számos szegényeink nevében halás köszönettel nyugtatatom. Bezerédj Pál sk.

— **Vakmerő betörés.** Szőke György harci tejszövetkezeti pénztáros három királyok napján d. e. 10 órakor családjával együtt elment szentmisét hallgatni. Amíg Szőkéék a templomban időztek, addig ismeretlen tettes a lakás udvar felőli ablakát betörte és az ablakon át a lakásba hatolt, onnét a szekrény felfeszítése után a tejszövetkezetnek a szekrényben levő pénzt, 350 korona 59 fillért ellopta. A vakmerő betörési ügyben a csendőrség széleskörű nyomozást indított.

— **A gondatlanság vége.** Dombóváron Cser József lakatosmester műhelyében Csonka József lakatos-inas vasárnap reggel egy revolvert mutogatott társainak. A revolverből két töltény ki volt már löve. A fiu az üres töltényekre igazította a fegyvert és így két társára rácsattentett, elfeledkezvén arról, hogy a dob fordul. A harmadik lövés már a golyóstölténnyel történt, mely Molnár Lajos nevű inasnak bal arcát surolva a nyakon behatolt. A szerencsétlenség megtörténvén, Csonka a csendőrségre futott és feljelentette magát. A megölt fiu sebéből ez ideig nem sikerült a go'yot eltávolítani. A sebesült szülei lakásán fekszik, sérülése bár súlyos, de nem életveszélyes.

— **Efogott tolvaj.** Kati István sárpilis földmivestől még a nyar folyamán mintegy 10 korona értékű ingoságot elloptak. A csendőrség a tettest Bárdos Pál decsi születésű, munkanélküli egyen személyében most Bátaszéken letartóztatta s átadta a szekszárdi kir. járásbírósnak.

— **Verekedés.** Tamer Fülöp, Tamer Imre és Klein Adam kistengeliczi lakosok a múlt hét egyik éjjelen összeszólalkoztak, majd a náluk levő karokkal verekedni kezdtek, miközben Tamer Fülöp és Klein Adam 2 hét alatt gyógyuló, súlyos sérüléseket szenvedtek.

— **Sorshuzás.** Tamásiban a katonai sorshuzás 1910. évi január hó 11-én tartatott meg. A felhívott hadkötelesek száma: I. k. o. 366, II. k. o. 170, III. k. o. 140, összesen 676.

— **Tűz egy téglagyárban.** Brogli Béla mazai téglagyáros és fakereskedő körkemencéjének teteje ismeretlen módon kigyult. A tűz a körkemencéről csakhamar átsapott a gépház és a kovácsműhely tetejére s a nagymennyiségű, kátránnyal bevont faanyag iszonyu tüze az éj sötétjében rémes látványt nyújtott. A tűzhöz kivonult a szászvári önkéntes tűzoltótestület, amelynek tagjai emberfeletti erővel küzdöttek a vészes elemmel. Kitartó munkájukkal sikerült is a tűz tovább terjedését megakadályozni. Kiváló munkát fejtett ki Reisz János tűzoltó és Wusching Péter villamostelepi fűtő, ki a kovácsműhelyből a furógépet kihozni akarta, miközben egy égő deszka reáesett, de a bátor embernek szerencsére nagyobb baja nem történt. A tűzeste 9 órától másnap a reggeli órákig égett s nemcsak a fenti épületeket hamvasztotta el, hanem a gépek nagyrésze is hasznavehetlenné vált. A kár nagy, de biztosítás révén teljesen megterül.

— **Megverte az apját.** Ifju Zs. Keserü Sandor faddi lakos apját, Zs. Keserü Sándort a saját lakásán megverte és a szobában levő szekrényhez fejle neki taszította és ezáltal apján súlyos testi sértést követett el. A tettes a szekszárdi kir. ügyészségnek feljelentette.

— **Eltűnt drótos.** Okulár Jakab 18 éves drótos legény Dombóvárról, ahol alkalmazásban állott, még december hóban elűnt, de eltűnt vele együtt a reá bizott szerszám, bádóg és a nála volt kész pléháru is. A hatóság az eltűnt egényt körözteti.

— **Baleset.** Zsakovszki Antal palatincai lakos, vasuti munkafelügyelő, folyó hó 8-án munka közben a Palatinca mellett levő ideiglenes vasuti hidról lebukott s életveszélyes zuzódásokat szenvedett. A súlyosan megsérült embert beszállították a szekszárdi kórházba.

— **Hamis pénz.** Vörös Józsefné paksi lakos a hetipiacon eladott 4 darab csirkét 6 oronáért Tesényi Róza paksi asszonynak s miután a vevő eltávozott a csirkékkel, megnézte jól a pénzt és látta, hogy az 5 koronás hamis ólom-péncz. A csendőrség Tesényi Rózát a szekszárdi kir. ügyészségnek feljelentette.

— **Lopás.** Miskolci Mihály paksi lakos már hosszabb idő óta lopkodta hazulról a lisztet és azt Hütter Károly paksi kereskedőnek és Kovács Józsefnek eladogatta. A csendőrség Miskolci Mihályt lopásért és a társait orgazdaságért a szekszárdi kir. ügyészségnek feljelentette. — Roth Soma paksi lakos kereskedőtől, cselédje Kiss Katalin ágyneműt elloptott és ismeretlen helyre eldugta. A csendőrség a tettest a szekszárdi kir. ügyészségnek feljelentette.

— **Tűz.** Hencz Frigyes és Kern Antal tolnai lakos halászházak Domboriban levő halászházuk kigyulladt és legett az ott felhalmozott halászeszközökkel együtt. A kár 1000 korona, mely biztosítás révén megterül. A tűz a kályha erős befűtéséből keletkezett.

— **Marólugott ivott.** Theiling Katalin tevelői születésű, 19 éves cseléd, gazdaja, Fischhof Jakab szekszárdi kereskedő lakásán, folyó hó 1-én éjjel 2 órakor, öngyilkossági szándékból marólugott ivott. Sérülésével beszállították a kórházba, ahol gyomormosást végeztek rajta.

Aki modern butorokat,

szoba-berendezéseket bel- és külföldi iakból készíttetni akar, annak nem kell ezentul Fekedre, vagy máshova fordulni, olcsón és jutányosan beszerezheti azt városunkban

Botos Imre

■ műasztalosnál ■

(lakik br. Augusz Imre utca 622), aki bel- és külföldön szerzett szakismeretével a legizlesebb butorokat tudja előállítani — Tessék próbarendeléssel megkeresni, nem szerzi ezentul szükségletet másutt, mint Botos Imre műasztalosnál.

FOGORVOS

KOVÁCS J.

vásártér-utcai műtermében hiányzó fogak pótlása, csaposfogak, arany koronák és szájpadlás nélküli fogak (hidmunka) készíttetnek. Fogtömés, foghuzás és fogtisztogatás a legjobb mód szerint eszközöztetik. Szegényeknek rendel: délelőtt 8—9 ig és délután 1—2 ig.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

— **Közgyűlés.** A szekszárdi ref. olvasókör f. hó 9-én tartotta évi szokott rendes közgyűlését Bodnár István elnöklésével. A számadást 5700 k. 56 fillér bevétellel, 5524 kor. 75 fillér kiadással elfogadták. Az 1910. évi költségvetést 5507 kor. 81 fillér kiadással s 438 kor. 21 fillér maradvánnyal megállapították. A kör tiszta vagyona 5470 kor. 79 fillér. Gyarapodás a mult évihez képest 1360 korona 50 fillér. Ezután ritka nagy érdeklődés mellett a tisztújítást következőképpen ejtették meg: Elnök Bodnár István 90, Alelnök: Bajó János 71, Igazgató: Töttös János 82, Pénztáros: Vági Ferenc 73, Könyvtáros: Császár Imre 60, Jegyző: Kolofont András 91. Választmányi tagok: Boros Lajos 52, Göde Lajos 89, Majsai István Szász 69, Rác Gyula 86, Török Pál 82, Töttös Pál 86, Domonyai Péter 82, Majsai István Töttös 83, Dr. Szentkirályi Mihály 70, Jakab László pt. 60, Vattay Miklós 59, Balogh István 70, Cseri István 67, Mészáros László 70, Varga István 63, Balogh Pál 63, Tóth József Csatt 66, Sörös Sándor Parragh 60, Fodor István Fodor 53, Kocza János Hegyi 45. Pótagok: Majsai György 31, Ranga Antal 29, Horváth Pál 22, Mészáros Pál 22, Ohn György 22 szavazattal.

— **Kath. kör közgyűlés.** A tolnai r. k. olvasókör f. hó 6-án tartotta Fekete Ágoston prépost elnökle alatt évi rendes közgyűlését, melyen az olvasókör erkölcsi és anyagi előhaladását igazoló elnöki jelentés után az elnök indítványára Horváth Ferenc tanítónak, aki a titkári állást a kör megalakulása óta fardhatatlan buzgalommal tölti be s akinek a kör felviragoztatása körül hervadhatatlan érdemei vannak, az olvasókör érdekében kifejtett eredményes tevékenységeért jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak s őt egyhangu lelkesedéssel disztaggá választották meg. A megejtett tisztújítás következő eredménytel végződött: elnök: Adam Ferenc, egyh. alelnök: Gartner Elek, vil. alelnök: Sailer János, igazgató: Schabl József, titkár: Potyondi György, pénztáros: ifj. Renc József, jegyző: Schneringer József, könyvtáros: Horváth Ferenc. Választmányi tagok: Buchmüller István, Brukker György, Ezer János (Schütz), Guszter A., Heintz Frigyes, Isgum Márton, ifj. Jakabovits József, Kaizer János, Mate Adam, Mayer András, Potyondi István, Schall József, Totterveich Mihály, Uszleber Antal és Verling Mihály. Számvizsgálók: Pírgi Ferenc, Varga József, Uszleber Antal és Kvanduk Ferenc.

— **A dunaföldvári Egyenlőség Kör** f. hó 9-én tartotta meg közgyűlését a tagok élénk részvetele mellett. A közgyűlés szokott évi jelentése után a tisztújítást ejtette meg, melynek eredménye a tagok sorában általános meglegedésre talált. A megválasztott tisztikar és választmány a következő: elnök: Rátkay László, alelnök: Ringbauer József, pénztárnok: Zsarnai János, gazda: Bodor István, jegyző: Zsinkó Lajos, könyvtárnok: Konrád Jakab, ügyész: dr. Schöber László. A választmány: Németh István, Gazdag Dezső, Lindinger László, Güns Béla, Reitter Ferenc, Niefergall Imre, Kovács Lajos, Nikitics Janos, Lovadies András, Gauzer István, Keller József, Schmeiszer Emil, Zlinszky József, Bakó István, Adorján Ferenc, Pinter Lajos, Gauzer Ignác, Bernáth Lajos, Papé László, Udvary István, Spiegl Ferenc, Nagy Karoly, Francics Béla, Ceitler József.

— **Tisztújítás.** A dombóvári kereskedelmi kaszinóban f. hó 2-án tartották meg a tisztújító közgyűlést. Megválasztottak: elnökké: Halmos Henrik, alelnökké: Abelesz Mór, titkára: Weisz Béla, pénztárnokká: Spitzer József. Valaszt-

mányi tagok lettek: Dr. Kertész Lipót, Reinitz Gábor, Ländler Károly, Haberfeld Adolf, Neizer Antal, Krammer Gyula és Weisz Mór.

TANÜGYI HIREK.

Rovatvezető: Nagy Béla.

Tolnavármegye közigazgatási bizottságának tanügyi határozatai.

Tolnavármegye közigazgatási bizottsága 1910. január 12-én tartotta rendes havi ülését, melyen Tihanyi Domokos kir. tanácsos, tanfelügyelő jelentette, hogy a karácsony táján megtartott polgári iskolai magánvizsgálatokon elnökölt, mely alkalommal vizsgálatra jelentkezett 34 tanuló, kik közül eredménnyel vizsgázott 27, javítóra bocsátott 6 és ismétlésre utaltatott 1.

Az egyes előadott ügydarabok közül a következőket említjük föl: Eberhardt János mucsári rk. osztálytanítónak, miután megnősült, 1910. január 1-től évi 200 korona lakkért ítélte meg a bizottság és ennek évnegyedenként előre leendő megfizetésére Mucsi községet, mint iskolafenntartót kötelezte. — Nagykönyi-i község községi állandó menedékház felállítására köteleztette. A járási főszolgabíró utasított, hogy azt hatósági uton a község költségére állítsa föl, miután az a község megtagadta. — A nagykönyi-irk. iskola IV. tantermének építési szerződése utólag jóváhagyatott. Az épület már készen is van Építők Horváth György, Hemerle János és Kövecses Lajos voltak. Az építés 3225 koronába került s ezt a község fedezte. — A közigazgatási bizottság megengedte, hogy Mácsik Lajos, a faddi rk. iskolánál az 1909/10. tanév végéig, mint ideiglenes segédtanító, önálló osztályt vezethessen. — A közigazgatási bizottság Mórnyon községi iskola felállítását rendelte el. Sok a tanköteles és a ref. egyházközség jelenlegi iskoláját nem fejleszti. — Özv. Pomperné Barrois Adél kocsolai rk. tanítónő lakásának kijavítására a bizottság a rk. hitközséget kötelezte. — A tolnai-ir. ref. egyházközség utasított, hogy tanítójának vagy természetben tisztelt lakást, vagy 200 K lakkért adjon. — Keszőhidegkut községi gazdasági ismételő iskolája 1910. évi költségvetését a bizottság nem hagyta jóvá, mert abba a tanító tiszteletdíjára csak 80 koronát vett fel, holott a 100 koronánál kevesebb nem lehet, ez okból azt a bizottság helyesbített, a tanító díját 100 koronában állapította meg. — **Tandijváltás.** A közigazgatási bizottság felhívta az összes községi és hitfelekezeti iskolaszékek elnökeit, hogy azon tanítók részére, kiknél a tan- és felvételi díj a tanítói fizetés alkotó részét képezi, államsegélyt kerő bélyegtelen folyamodásukat, a tanító díjlevelével és javadalmi jegyzőkönyvével együtt február végéig hozzá terjesszék be, mert ellenkezőleg államsegélyre nem számíthatnak. Ha a fentartó több tanító részére kér ily államsegélyt, csak egy kérvény szükséges, de csatolandó melléje minden tanító díjlevele és javadalmi jegyzőkönyve. A kérvényben pontonként és hitelesen legyen feltüntetve: 1. hogy mely tanító részére mennyi államsegélyt kér, 2. hogy a tanító hányadik sorszámu tanítói állomáson működik, 3. hogy mennyi fizeteskiegészítési, 4. mennyi korpótlék államsegélyt élvez, 5. mennyi a tandíj, 6. mennyi a beiratási (felvételi) díj? Azon községi és felekezeti iskolaszéki elnökök pedig, kiknek tanítói eddig államsegélyben nem részesültek és fizetésüknek a tandíj alkotó részét képezi, a fennebbieken kívül még az 1907. évi 27. t. c. végrehajtása tárgyában kiadott utasítás 25. §-ában, illetve a 2367/1907. közig. bizottsági szamu határozatban felsorolt összes okmányokat is, minden tanítóra külön kérvénnyel és külön okmányokkal, a bizottsághoz szintén február végéig terjesszék be, mert ellenkezőleg államsegélyre nem számíthatnak. — A medinai ref. tanító új javadalmi jegyzőkönyve jóváhagyatott és miután fizetése az 1000 koronát meghaladta, államsegély kérvényét a bizottság visszautasította. — Prutscher Ferenc pinchehyi rk. osztálytanító lakásügyében úgy döntött a bizottság, hogy tartozik a hitközség által részére bérelt lakást elfoglalni, a hitközség pedig a tanítónak, miután kertje nincs, husz korona kertilletményt adni.

Felhívás a gazdasági Ismételőiskolai tanítókhöz. A m. kir. vállas- és közoktatásügyi miniszter ur 1909. december 23-án 85.086. szám alatt kelt rendeletével értesített, miszerint több

izben előfordult, hogy főleg a gazdasági népiskolák tanítói, helyi iskolai hatóságai iskolai segély iránti kérvényüket az illetékes kir. tanfelügyelő elkerülésével közvetlenül a földmivelségi, vagy más miniszteriumhoz terjesztették fel. Minthogy ezen kérvények véleményezés végett ugyanis minden esetben ide tételnek át és sok esetben az illetékes kir. tanfelügyelő véleményét is be kell kívánni, egyrészt az ügymenet gyorsítása érdekében, másrészt, hogy az esetleg indokolatlan kérelmezéseknek eleje vétesse, elrendeli, hogy a gazdasági népoktatási intézetek akár a földmivelségi, akár a kereskedelemi miniszter urhoz intézett kérvényüket hozzám terjesszék be, én pedig azokat tekintet nélkül arra, hogy melyik miniszteriumhoz intézettek, véleményem jelentésem kíséretében közvetlenül hozzá terjesztem fel. Evégből felhívom tankerületem gazdasági ismétlőiskolai tanítóit, hogy mindennemű segélykérvényeiket hozzám terjesszék be.

Szekszárd, 1910 január hó 11-én.

Tihanyi Domokos

kir. tanácsos, tanfelügyelő

Átutalt illetmények. A paksi kir. adóhivatal közelében lakó tanítók államsegélye a szekszárdi kir. adóhivaltól a paksi kir. adóhivatalhoz átutaltatott. Így most már felvehetik a tanítók Pakson államsegélyeiket.

Az országos katolikus tanügyi tanács ülése. Az Országos Katolikus Tanügyi Tanács minap elnökségi ülést tartott Ember Károly világi elnök vezetésével. Az ülés elhatározta, hogy az új alkalmával küldöttségileg üdvözlő a magyar katolikus tanitóság nevében Vaszary Kolos biboros hercegprímást és feliratot intéz Zichy Gyula gróf püspök védő elnökhöz. Az elnökségi ülés ezután megállapította a tanács jövő évi munkatervét és a katolikus tanítógyletekhez megvitatásra intézendő tetteket és végül kimondotta, hogy az augusztusi közgyűléssel kapcsolatban módszeres kiállítás rendez a magyar beszéd tanításának módszerét, a magyar nyelv és fogalmazás tanítása, valamint a természettudományi, természettani és gazdasági háziipari oktatás köréből. A kiállításra vonatkozó részletes felhívást a közeli napokban küldi szét az iroda a katolikus iskolákhoz és intézetekhez.

Analfabéta tanfolyam. Ózsák-pusztán analfabétákat oktat Becsi Elemer tanító. E tanfolyamra 12 tanuló jelentkezett.

MULATSAGOK.

Dalestély. A szekszárdi dalárda folyó hó 8-án a Szekszárd Szálló nagytermében minden tekintetben kitűnően sikerült dalestélyt rendezett. Hosszabb szünet után a múlt évben kezdte meg a dalárda ismét a nyilvános szereplést s ezidei fellepésével tanúságot tett arról, hogy a tagokban él a dal szeretete és hogy szomjaznak a régi dicsőséget. A kart — Linhardt Ignácnak, a dalárda fáradhatlan karmesterének egészségi okokból való akadályoztatása miatt — Németh Gyula ev. lelkész vezette s a műsort az ő kitűnő dirigálása mellett a dalárda nyitotta meg kuruc nóták sikerült előadásával. Második számul Kristofek Gizella játszott néhány darabot citerán, majd Ketskés Győző énekelt kellemes baritonján, önmaga kísérvény dalaikat zongorán. Mindket közreműködőt lelkesen megtapsolta a nagy számban jelen volt közönség s a szünet nem akaró tetszésnyilvánításra mindketten adtak egy-egy raadás. Ezután ismét a dalárda lépett a pódiumra, nagy precizitással adván elő a »Mi nekem a szerelem« című műdalt. A tetszészaj lecsillapulta után Laki Irén ügyes zongora kísérete mellett Pigniczky Ferenc bravurral játszott el Bazzini Scherzóját (spicative) és az utána felzendülő tapsviharra raadásul Greisinger Magyar Tánca. A műsor utolsó számul a dalárda pompásan pattogó magyar nótákat énekelt, kitűnő előadásával a közönség elismerését érdemlően ki. A műsor után tánc következett. A multság fesztelen jó kedvvel folyt — bizony reggelig. Jelen voltak: Asszonyok: Babits Mihályné, Bodnár Istvánné, Duzs Sámuelné, Diczeny Lajosné, Geczy Sándorné, dr. Haidekker Beláné, Hartl Lászlóné (Budapest), Haugh Béláné, Hoff Henrikné, Holub Jánosné, Jakab Lászlóné, Janosits Károlyné, Joób Imréné, Kajos Balászné, Kalmán Karolyné, Kamarás Beláné, Kaminszky Jánosné, Klieber Györgyné, Kovács Dávidné, Kristofek Béláné, Laki Józsefné, Lakos Adolfné, Laskó Ernőné (Temesvár), Linhardt Ignácné,

Mattioni Jánosné, Matzon Kalmanné, Micsky Imréné, Mikecz Endréné, Mirth Lászlóné, Molnar Istvánné, Molnár Józsefné, Müller Jakabné, Nikitits Imréné, Nits Istvánné, Pazar Dezsőné, Rill Józsefné, Szabó Ferencné, Szabó Jánosné, Szabó Józsefné, Szeghy Sándorné, dr. Szentkirályi Mihályné, Takács Gáborné, dr. Török Ottóné, dr. Treer Józsefné, Untermüller Lajosné, Vadász Károlyné, Viltzek Sándorné (Józsefpusztá) Waldmann Dezsőné, Weber Kalmanné, Zsigmond Dezsőné. Leányok: Babics Angyalka, Drevey Erzsike, Duzs Irénke, Hartl Etelka (Budapest) Haugh Margit, Herczegh Mariska, Hirschfeld Jolán, Hoff Emmi, Kajos Bözsike és Ilonka, Kálmán Riza, Kamaras Józsa és Jolán, Kovács Blanka, Klieber Gizi, Kristofek Gizella és Margit, Laki Irén, Lengyel Mariska, Linhardt Hilda és Melanie, Micsky Mariska, Molnár Margit, Polgár Márta, Rill Mariska, Szabó Erzsike, Szabó Mariska, Székely Ilona és Klementin, Szondy Erzsike, Takács Margit, Treer Ilonka, Waldmann Rózsi.

— **Ipar-bál.** A szekszárdi ált. ipartestület részben a szekszárdi népkonyha, részben a rokkant és munkaképtelen iparosok segélyalapja javára február hó 5-én a »Szekszárd szálló« nagytermében Garay Lajos zenekarának közreműködésével jótékonycélu, zártkörű táncestélyt rendez Belépődíj: személyjegy 2 korona, családjegy (3 taggal) 4 korona. Felülfizetések a jótékony cél érdekében köszönettel fogadtatnak és hirtalpilag nyugtázva lesznek. Jegyek előre váltathatók Fusz Ferenc üveges és Börcsök József kézes üzletében. Pénztáryitás este 7 órakor Kezdet 8 órakor. Keretnek a tisztelt hölgyek minél egyszerűbb öltözékben megjelenni.

Táncestély. A bonyhádi ált. ipartestület ifj. Weber János orsz. képviselő diszelnöksége alatt folyó hó 15-én az »Iparos Otthon«-alapa javára az »Arany-Oroszlán«-hoz címzett vendéglőben táncestélyt rendez. Személyjegy 1-60, családjegy 4 korona. Kezdet este 8 órakor.

BIRÓSÁGI ÜGYEK.

— **Az 1910 evre megállapított helyettes esküdtek névsora:** Dr. Abai János, Barta István, Barta Antal, Bódai Gusztáv, Bence József, Benczelits Ferenc, Csillag József, Cziráki Antal Taksonyi, Domonyai Péter Szeremlei, Elkán Ármin, Ekes József, Fülöp Lajos, Ferger Mátyás, Föglein János Prantner, Fischhoff Samu, Gauzer Ádám, Gyimóthy István, Gyorsok János Dorogi, Hidasi Mátyás, Kovács Pál Tóttós, Kamarás Béla, Kocsis János Németh, Laskó István, Lipovszky Gyula, Mafer János, Müller Bernát, Major György, Méth János Czéh, Moudry Hugó, Mirth Gyula, Nikitits Antal, Parrag János, Pozsgai János, Dr. Pirnitzer Béla, Rabelhoffer Antal, Reich Ármin, Salzer Oszkár, Skultéri István, Sándor György, Szomju Mihály, Salamon Jakab, ifj. Scheleznik Győző, Szondy István, Taussig Adolf, Tóth Antal, Török István, Török László Ranga, Vesztergombi Antal, Wagner Károly, Wilhelm Alajos Szekszárd.

KÖZGAZDASÁG.

Állatok védelme télen. Hasznos házi állataink epügy, mint hasznos vad állataink is, kivált télviz idején, szorulnak a mi vedelmünkre; tegyük meg hat érték amit tennünk lehet, nemcsak azért, mivel ez emberiségi kötelességünk, hanem azért is, mivel az akármily rendű hasznos állat, az emberi érdekeknek kimagasló munkása Rövidre fogva a teendőket, igyekezzünk télen, kivált sikos ut esetén lovat, ökröt úgy patkoltatni, hogy kisikamosodásuk s felbukásuknak, megsérülésüknek utját vágjuk és ne feledjük, hogy munkás állataink a nehéz havas, sikos uton csak alig fél akkora terhet képesek legyőzni, mint jobb uton. Gondoskodjunk dermesztő hidegben kellő betakarásokról is. Ne feledkezzünk meg portaőrző kutyáinkról sem, téli öljük legyen lehetőleg meleg; ez elérhető szalmával való bővebb almozással. Fordítsunk kiváló gondot hasznos oly vadmadarainkra (nem is hangsúlyozvan külön hasznos szelid szárnyasaink védelmét), amelyek itthon telelnek és amelyek tavaszkor messze földről ismét visszavándorolnak hozzánk és irtják a növényvilágnak télen-nyáron milliárdnyi rovar és egyéb ellenségeit, ekként meg se mérhető hasznot hajtva közgazdaságunknak. Ne sajnáljunk nevezetesen e hasznos vad szárnyasoktól télviz idején némi csekély kiségitő eleséget

— asztalmorzsat, gabonahulladékok —, ne rösteljünk számukra védő helyekről gondoskodni, tavasz időre fészkelő alkalmatosságokról se feledkezzünk meg. — Igyekezzünk gazdaságunk e munkás ingyenes napszámait vásott gyermekek, vaderezű felnőttek üldözésétől, pusztításától is megvédeni. Ebben legaldásosabb működést a lelkeszek, tanítók időnkénti oktatásaikkal, a helyi hatóságok pedig a vonatkozó törvények és rendeletek szigorú betartásának ellenőrzésével fejthetnek ki. Nagy, közhasznú misszió ez, érdemes minden jó hazafinak sikra szállni vele Vidéki állatvédő egyesületek alakításával, madárvédő gyermekligák szervezésével, a madarak és fák napja ünnepélyek rendezésével megint kivált a helyi hatóságok, lelkeszek, tanítók tehetnek igen sokat, kevés fáradsággal és anyagi áldozat nélkül Ez irányban való tájékoztatásért forduljon az érdeklődő a már vidéken fennálló állatvédő egyesülethez, amely keszséggel ingyen támogat minden ilyen törekvést — Ez egyesület címe: Országos Állatvédő Egyesület, Budapest, IX., Ernő-utca 11-13. szám.

Borkezelési tanfolyam kisbirtokosok és vincellérek részére. Az okszerű pincekezelésre vonatkozó gyakorlati ismeretek terjesztése végett a budafoki pincemesteri tanfolyam helyiségeiben kisbirtokosok és vincellérek részére 1910. évi január hó 31-től február hó 12-ig terjedő időleges borkezelési tanfolyam fog tartatni oly célból, hogy az ezen tanfolyamon résztvevők a legszükségesebb borkezelési ismereteket, főleg gyakorlatilag elsajátítsák. A tanfolyam díjmentes, a résztvevők azonban ellátásukról (lakás, ételmezés) maguk tartoznak saját költségükön gondoskodni. A tanfolyamra való felvétel végett a budafoki m. kir. pincemesteri tanfolyam igazgatóságához kell fordulni. Egy tanfolyamra 20 egyénnel több nem vétetik fel, de a jelentkezők számához képest esetleg több hasonló tanfolyam fog tartatni. A tanfolyamra jelentkezők tartoznak bemutatni: 1. az életkorukat tanúsító anyakönyvi kivonatot, vagy községi bizonyítványt (esetleg cseledeknyvet); 2. községi erkölcsi bizonyítványt, melyben a jelentkező, valamint lehetőleg korábbi foglalkozása iz kitűntető; 3. a jelentkezőnek eddigi munkaadójától nyert bizonyítványait; 4. igazolni kell, hogy magyarul írni, olvasni tud; 5. aki másnak szolgálatában áll, annak felvételét az illető gazdájának kell kermie.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Felkérjük lapunk előfizetőit, hogy minden egyes lapszam elmaradását tudatni szíveskedjenek, hogy a m. kir. postaigazgatósághoz lapunk hiányos kézbesítése miatt jelentést tehessünk.

3. sz. 1910. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szekszárdi kir. járásbíróságnak 1909. évi O. 620/6. számú végzése következtében néhai Antal György volt siogárdi plebános hagyatékágyében a siogárdi községi Előjáróság által 1909. évi nov. hó 18-án leltározott és 3400 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: szobabútorok, gazdasági eszközök, tavasmany fél k, igás jószágok, 93 hektoliter bor és könyvek nyilvános ár-erésen eladtnak.

Mely árverésnek Siogárdon, a helyszínen

1910. évi január hó 21. napjának d. e. 9 órája

határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cikk 107. s 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárvezendő ingóságokat mások is le- és felülglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Szekszárdon, 1910. évi január hó 7. napján.

MÁNYOKY ÖDÖN, kir. jbir. jzö.

**A Kossuth Lajos-utcában
nagyobb ház
szabad
kézből
eladó.**
Felvilágosítást a kiadóhivatal ad.

Eladó kovács-szerszám.

Idősebb Szalay Imrénél Decsen, az Öreg-utcában, egy tüzhöz való kovács-szerszám, új fujónyulóval a legjutányosabb árban eladó.

Eladó kovács-szerszám.

Eladó ház.

Szekszárdon, a vasuti raktárra néző új ház, mintegy 300 \square -öl szőlővel, mely házhelynek is igen alkalmas,

= eladó. =

Értekezni lehet Kovács Pál tulajdonosnál, ott a helyszínen.

ROPS

biztonsági gyorsfőző. Tűzveszély kizárva.

Ha felborul, elalszik. ki nem folyhat

Szeszfogyasztásban igen takarékos. Kapható minden jobb vasáru és háztartási cikkeket árusító üzletekben. Ha valahol nem kapható, sziveskedjék hozzánk fordulni.

Képes prospektus ingyen és bérmentve.

ROPS Femaru Részv.-Társ.

BUDAPEST, V., Külső-Váci-ut 74/71.

Helybeli elárúító: 5-50

Fritz L. Gyula Szekszárd.

Idealis arc-kréme a zsirtalan **DIANA ARCZKENŐCS**

nappali használatra. Az arcnak üde színt kölcsönöz és azt bársonypuhává teszi.

Ejjeli használatra a zsirszerű **DIANA ARCZKENŐCS**

szeplő, májfolt és mindennemű arctisztatlanság ellen.

Ára 1 korona.

Diana szappan 70 fillér.

Diana hölgypor 1 kor.

Kapható:

Szeghy Sándor gyógyszerárban Szekszárdon.

Ujdonság! Diványpárnák fényképpel.

NE TÖRJE A FEJÉT alkalmi ajándék

miatt, mert a legszebb meglepetés egy jól sikerült

fénykép

mely az egész megyében csakis

Kiss Jenő

„Kossuth“ műtermében

Szekszárd, Szechenyi-utca 651

A legszebb kivitelben készülnek:

Medallonok, nagytások, olaj- és aquarellfestmények.

Sikerért kezeskedem.

Ujdonság! Fényképek selyemre.

Ujdonság! Kézeltő és gallér-dobozok fényképpel

A Fő-terre néző üzleti helyiség Szent György-naptól kezdve

KIADÓ.

Özvegy Lőrinczy Józsefné Szekszárd.

ELADÓ

egy pár egészen egyforma **KIRNER JÓZSEF** puska-művestől származó 12-es kaliberű teljesen jókarban

levő

LANKASTER vadászfegyver. Bővebb felvilágosítással szolgál:

C S A P Ó D Á N I E L Tengelicz, (Tolnamegye.)

Ház eladás, vagy bérbe adás!

Három különböző helyen ujonan épült urilakásnak megfelelő **ház, Szentgyörgynaptól kezdve bérbe adandó, esetleg eladó.** — Az érdekeltek értekezhetnek a **Rákóczi-utca 1052.** házszám alatt a tulajdonosnál. — Ugyanott nagyobb mennyiségű 2 $\frac{1}{2}$ –3 méter magasú **akácfa-oszlopok eladók.**

Eladó ház.

A Múzeum-utcában

egy négy szobából, két konyhából, előszobából és a szükséges mellékhelyiségekből álló **ház** (virágos udvarral)

kedvező feltételek mellett **azonnal eladó.**

Fischl Lajos butor- és épületasztalos, a „Pirnitzer József és Fiai“ kereskedők házában dus raktárt tart, a legújabb és legmodernebb butorokból, szalon-ebéltő- és irodaberendezésekből, részletüzetésekre is. Azonkívül nagy raktárt tart vasbutorokból. Asztalos-munkák a leggyorsabban, jutányos áron készülnek.

Aranyeres bántalmaknál orvosilag ajánlott closet papir (glicerin-crème toilette) kapható a Molnár-féle nyomdai r.-t. könyvkereskedésében.

CSIPKÉK, SZALAGOK, RUHADISZEK, SZABÓ KELLÉKEK a legnagyobb választékban.

INGEK, GALLÉROK, KÉZELŐK, ZSEBKENDŐK. ERNYŐK a legszolidabb kivitelben.

HARISNYÁK, KEZTYŰK, KÉZIMUNKÁK ÉS ANNAK KELLÉKEI a legolcsóbb áron.

FÉRFI-, NŐI- ÉS GYERMEKCIPŐK a legtartósabb minőségben.

NŐI PIPERECIKKEK, FÉSŰ GARNITURÁK ÉS HAJTŰK a legújabb fazonokban.

FÉRFI ÉS NŐI NYAKKENDŐK a legújabb mintákban.

NŐI FEHÉRNEMŰEK ÉS KÖTÉNYEK a legtartósabb és legszebb kivitelben.

Az olcsó árairól előnyösen ismert **Versenyáruházban Szekszárdon,** a „Szekszárd-szálló“ éttermével szemben.

NAGY VÁLASZTÉK.

LASKÓ KÁROLY

EPÜLET és BUTOR ASZTALOS
SZEKSZÁRD, SZÉCHENYI-U. 140.

LEGJOBB MINOSÉGU ARU.

JUTÁNYOS ÁRAK.

Nagy választék saját készítményű modern kivitelű butorokban. Készít saját, valamint más rajz szerint teljes lakasberendezéseket a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig. Kívánatra tervekkel és költségvetéssel szívesen szolgál. Készít továbbá épületmunkákat.

LEGDIVATOSABB KIVITEL.

ÜZLETMEGNYITÁS

Van szerencsém Szekszárd és vidéke n. é. közönségét értesíteni, hogy Szekszárdon, a Kaszinó-bazár épületében, a főgimnázium átellenében, a mai kornak tel esen megfelelő

nap- és esőernyőkesztő-üzletet

nyitottam, hol a legjutányosabb gyári áron mindezenemü nap- és esőernyő-ujdonságok kaphatók a legszolidabb kiszolgálás mellett. Mindennemü javítások és behuzatások mérsekelt áron és pontos kivitelben eszközöltetnek. Üzletemet a n. é. közönség becses pártfogásába ajánlván, vagyok kiváló tisztelettel

LANDAUER GÉZA

nap- és esőernyőkesztő
Szekszárd, Kaszinó-bazár-épület.

BŐRATKA

pattanás, kiütés
stb. a fiatalságnál mindkét nemnél, különösen a kifejlődés időkorában fordul elő s az arc rutkinézését okozzák.

Faltusi nézetek szerint a javulás a többszöri vér-tisztító teanedvek élvezése által várható, amely azonban a reményeknél többet nem hoz. Mert éppen fiatal szolid egyéneknek a vér rossz betegségerjesztő anyagokat alig tartalmazhat addig, míg itt egy valószínű betegségről van szó, melynek kezelése természetesen az orvos közreműködése amugy is szükséges. Tisztán kozmetikai szépség ápolásnál főleg arra kell ügyelni, a meglévő zsíradékteleseget esténként a zsírpórusokon át eltávolítani. Ezután egy mosakodás szükséges, lehetőleg meleg vízben a

Zucker-féle szab. gyógyszerzappannal

a használati utasítás szerint. Ha a bőr lehám-lani kezd, akkor a szappan használatával egy ideig fel kell hagyni s csak **Zuck** és **Zuck** használatával egyetemben alkalmazunk mindaddig, míg a bőr sima lett, amely után a **Zucker-féle szabad. gyógyszerzappan** használatát ismételni kell. Ezen eljárás betartása nagyszerű eredményt jár. Mitesser, bőrszír, pattanás, barna folt stb rövid időn belül eltűnik, a bőr sima, tiszta, puha, gyöngéd, egészséges és feszes lesz. Hogy a baj viészá ne jöjjön, a **Zucker-féle szabad. gyógyszerzappan**, a **Zuck** és a **Zuck** állandó használatát igen ajánlatos.

A megrendelésnél a következő különbségre kell ügyelni:

Zucker szabad. 35%-os **gyógyszerzappan** a leg-hathatósabb és legnagyobb. Darabja 2.50 kor.

Zucker szabad. 15%-os **gyógyszerzappan** hatásá-ban és mennyiségében gyengébb. Darabja 1 kor.

Ehhez való **Zuck** (zsirtalanító) a bőrkrémeke gyöngye. Egy tubus ára 2.50 kor., kis tubus 1.25 kor.

Mint helyi egvedült raktára Szekszárd és vidéke, Bonyhád, Bátaszék, Tolna és Paks részére:

Garay Drogeria Szekszárd

Széchenyi-utca. Dr. Hangel féle ház.

5-44

MEGHIVÓ

A „Dunaföldvári Takarékpénztár Részvénytársaság” az alapszabályok értelmében 1910. évi január hó 23-án délelőtt 10 órakor, saját helyiségében

XII. évi rendes közgyűlését

tartja, melyre a részvényesek tisztelettel meghívotnak.

Niefergall Nándor
elnök-igazgató.

A tanácskozás tárgyai:

1. A közgyűlési jegyző és két részvényes kijelölése a jegyzőkönyv hitelesítésére.
2. Az elnök jelentése, a mérleg előterjesztése, az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
3. Beérkezett indítványok és kérvények tárgyalása.
4. Az igazgatósági tanácsosok megválasztása.

Bérbeadó birtok.

Méltóságos gróf Wimpffen Simon ur tulajdonát képező **Simon-tornya** községben, a Városház-téren **egy nagy ház, melleképületekkel, nagy belsőséggel** és ezen épület tőszomszédságában a **Sió-parton egy 1200 □-öles térséggel, 1910. évi július hó 1-től három évre bérbeadatik.** — Jelenleg fakereskedés, melyre sok melléképületeinél és nagy térségeinél fogva igen alkalmas.

A bérbeadó objektum bármikor megtekinthető és a bérföltételek a simon-tornyai uradalom számtartói hivatalában megtudhatók.

Az ajánlatok méltóságos **gróf Wimpffen Simon** urhoz, Neuhaus bei Weissenbach a/d. Tristing küldendők be.

90/1909. szám.

Hirdetmény.

A szekszárdi Ferenc közkórházban létesített babaképző-intézetnek 1910-ik évi tanfolyama **február hó 1-én** veszi kezdetét. A tanfolyamban résztvenni óhaj-tók **1910 január hó 30-ig** jelentkezzenek személyesen, vagy írásban okmányaik beküldése mellett a kórház igazgatóságánál.

A felvételhez szükséges okmányok:

1. Keresztlevél.
2. Erkölcsei és illetőségi bizonyítvány.

Husz évnél fiatalabb nők semmi esetben, negyven évnél idősebbek pedig csak azon esetben vehetők fel, ha mint községi vagy kórház, illető hatóságai által küldetnek be.

A hallgatók kötelesek az intézetben lakni és ellátási költségeiket — havonként 16 koronát, — a kórház gondnokságánál havonként előre megfizetni. Ezen havi ellátási díj a szegény, de szorgalmas tanulók egy részének elengedtetik, az első havi részlet kivételével, melyet a felvételtkor minden tanuló köteles előre lefizetni.

Vizsgadíj: 40 korona.

Kötelesek ezenkívül a hallgatók, a tankönyvet saját költségükön megsze-rezni. A tankönyv ára 4 korona.

A tanfolyam tartama 5 hónap; az előadások magyar és német nyelven tartatnak. A tanfolyam bevégeztével vizsgálat tartatik s azok, kik annak sikere-remesen megfelelnek, **az egész országban érvényes** oklevelet nyernek; az oklevél kiadása előtt azonban kötelesek az előirt babaeszközöket maguknak beszerezni.

Közhirre teszi továbbá a kórház igazgatósága, hogy a vallás- és közokta-tásügyi miniszterium költségén berendezett szülészeti osztályra a terhesseg elő-rehaladottabb állapotában levő nők bármikor felvétetnek s tekintet nélkül vagyoni viszonyaikra, ingyen ápoltatnak.

Szekszárd, 1909 december havában.

A szekszárdi Ferenc közkórház
igazgató-főorvosa.